

ที่ ศธ ๐๕๕๔/ว ๑๓๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาบทความวิจัย

เรียน **อุทพงษ์วิวัฒน์ วัฒนพงษ์**

ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ร่วมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒาชนครินทร์ และ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี กำหนดจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๕ เรื่อง "สร้างสรรค์งานวิจัย จากคลังปัญญาท้องถิ่นสู่สากล" (Think Globally, Act Locally : Paradigms in Research Creativity) ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ ณ อาคารคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ขอแจ้งให้ทราบว่า ท่านสามารถเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยในงานประชุมดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยชาทิพย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้
โทร/โทรสาร ๐ ๗๓๒๙ ๙๖๓๕

**ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรสังคมศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**
Competence in Using Historical Thinking Skills of Social Studies Students,
Faculty of humanities and social science, Yala Rajabhat University

มลิวรรณ รักษ์วงศ์

Mallwan Rukwong

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Faculty of Humanities and Social Sciences Yala Rajabhat University, Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาทัศนคติ ความเข้าใจ ความหมาย จุดมุ่งหมาย คุณค่าของ ประวัติศาสตร์ ปัญหาและอุปสรรค ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และการจัดระดับความสามารถ ในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ผ่านการเรียนวิชา 2114101 (ประวัติศาสตร์ ไทย) 2114302 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้) 2114403 (ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยใหม่) 2114304 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก) จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เนื้อเพลง บทกลอน กฎหมายตราสามดวง สารานุกรมแนะนำหนังสือดี 100 เล่ม รวบรวมข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่มทั้งหมดจำนวน 3 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดระดับความสามารถ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนาส่วนใหญ่มีทัศนคติในด้านลบกับการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ผู้เข้าร่วมสนทนาทั้งหมดเข้าใจ ความหมาย คุณค่าและจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์คลาดเคลื่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ โดยพบว่า 1) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่มี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิพากษ์และตีความ รวมถึงการใช้ทักษะการสืบค้นและใช้ข้อมูลอยู่ใน ระดับควรปรับปรุงแก้ไข 2) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่มีความสามารถในการตั้งคำถามได้ทั้งระดับสูง และระดับต่ำ จัดอยู่ในความสามารถระดับควรปรับปรุงแก้ไข

คำสำคัญ: ทักษะการคิด ประวัติศาสตร์ นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา

ABSTRACT

This research study was to investigate attitudes, understanding, meaning, objective, historical values, problems, and obstacles found in historical pedagogical practices and categorize competence regarding historical conceptual skills. There were seven subjects in the study junior students majoring in Social Studies, Faculty of humanities and social science, Yala Rajabhat University and had already finished 2114101 (The Thai History) 2114302 (South-east Asia history), 2114403 (Europe modern history), 2114304(Asia east history) classes. Research instruments included documents and materials which contained songs, rhymes, Triple Seals Laws, and Encyclopedias. Focus group discussion was used to collect the data. Written comments were analyzed, categorized using rubrics scale. And then descriptively reported. The results were as follows: Most respondents showed negative attitudes on all history classes that they had taken and reported that courses placed more emphasis on contents rather than on historical concepts. The majority of the respondents had misunderstanding about meaning, objectives, and values regarding historical pedagogical practice, which have great impacts on levels of competence regarding historical thinking skills. Additionally, some participants were rated at level 1 ,i.e., They were less capable of criticizing and interpreting: and lacked the competence skills necessary for searching and utilizing information. However ,most of the respondents were rated at fair 2 level,i.e., they were able to ask both low and high order thinking questions.

Keywords: analysis skill , history, Social Studies Students

บทนำ

ในสังคมไทยยุคใหม่การจัดการศึกษาคควรเน้นให้บุคคลเห็นถึงความสำคัญของการเข้าใจชาติผ่านการเรียนรู้จากวิชาประวัติศาสตร์ เพราะจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้คนในชาติได้เรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาของชาติ ผู้ที่ผ่านการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ต้องสามารถนำคุณค่าของระบบคิดที่ได้จากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มาปรับใช้ในสังคมปัจจุบันทั้งสังคมในชาติและสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม การที่จะพัฒนาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ให้เป็นศาสตร์ที่มีความหมายต่อคนในชาติได้ทุกคนต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันว่า คุณค่าของวิชาประวัติศาสตร์ไม่ใช่เป็นเพียงศาสตร์ที่ช่วยให้เข้าใจความเป็นมาในอดีต แต่ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาวิกฤตทางปัญญาได้ เพราะการเรียนประวัติศาสตร์สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ เป้าหมายของวิชาประวัติศาสตร์คือการเป็นศาสตร์ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้เข้ากับชีวิตในสังคมได้มากกว่าการจดจำปี พ.ศ. ประวัติศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ แลเห็นหน้ากับปัญหาอย่างมีเหตุผล อดทน และฉลาด วิชาประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้ถึงพื้นฐานความเป็นมาของแต่ละวิชา ประวัติศาสตร์สามารถใช้วัดความรู้เดิมด้านการรู้คุณค่า วรรณคดี ศิลปะ การดำเนินชีวิตในขอบเขตของการฝึกหัดทางปัญญา (C.P.Hill, อ้างถึงใน ลดาวัลย์ มาลยะวงศ์, 2518:6) ประวัติศาสตร์นอกจากจะเป็นวิชาที่บอกความรู้เกี่ยวกับโลกแล้วยังช่วยพัฒนาพลังความคิดด้วย เพราะการศึกษาประวัติศาสตร์มักได้ใช้ทุกส่วนที่จำเป็น เช่น ปัญญา ควบคุมระบบการใช้เหตุผล ปลูกฝังศิลปะการแสดงออก การสื่อความเข้าใจ และปรับปรุงทัศนคติเชิงความคิด ได้แก่ นิสัยช่างสงสัย ช่างวิพากษ์วิจารณ์ คิดกว้างไม่ลำเอียง แยกแยะได้ การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ทำให้เกิดคุณค่าสูงสุด ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการประกอบกัน เช่น หลักสูตร ผู้สอน วิธีการสอน แต่การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแทบจะไม่มีบทบาทในการสร้างสรรค์คุณค่าทางการเรียนเพราะเนื้อหาในหนังสือเรียนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ที่ผ่านมาไม่เน้นการตีความและอธิบาย แต่จะเน้นการสอนแบบท่องจำทำให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในลักษณะหยุดนิ่งอยู่กับที่ไม่ก่อให้เกิดพัฒนาการทางความคิด การเรียนการสอนแบบเดิมที่กล่าวมาไม่สามารถสนองตอบสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ได้ มีนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ใหม่จึงทำให้การวัดผลออกมาในรูปการท่องจำส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับแค่การรับรู้แทนที่จะออกมาในรูปของการวิเคราะห์และวิจารณ์ วิชาประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง เวลา สถานที่ ชื่อ เหตุการณ์ และแนวความคิด และผู้ที่ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ต้องยึดมั่นกับการคิดทางประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) คือ ต้องรู้จักการตั้งคำถาม มีกฝนการเขียน รู้จักการตีความ และปรับการใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตอบคำถามอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ (ชาญชัย รัตนวิบูลย์, 2544: 1)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ส่วนหนึ่งมาจากตัวผู้สอนคือ ครูเนื่องจากครูเป็นศูนย์กลางในการแนะแนวทางและทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการสร้างผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ หากครูไม่มีประสิทธิภาพและมีความเข้าใจในการสอนที่ไม่ถูกต้องอาจก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ได้ ดังนั้นครูจึงต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถที่แสดงให้เห็นว่าจะสามารถจัดการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทยได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้บทบาทของครูโดยเฉพาะครูสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงได้รับการเน้นย้ำเป็นพิเศษเพราะวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีลักษณะเฉพาะที่ต้องทำความเข้าใจและสามารถอธิบายเหตุการณ์โดยใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ได้ การจะสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าครูผู้สอนมีความเข้าใจพื้นฐานและทักษะในวิชาที่จะสอนมากน้อยเพียงใดเพราะครูสอนวิชาประวัติศาสตร์คือผู้ที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิดและการพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างมาก ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ดีจะต้องตรวจสอบตนเองอยู่เสมอว่าตนเองเข้าใจความหมายและความสำคัญของประวัติศาสตร์เพียงใด มีความสามารถในการคิดและอธิบายประวัติศาสตร์โดยคำนึงถึงมิติของเวลาและบริบทหรือไม่ และยังคงปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยทางวิชาการอยู่เสมอด้วย การจะพัฒนาคุณภาพครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ไม่ใช่เรื่องง่ายส่วนหนึ่งเป็นเพราะเป็นผลผลิตจากระบบการสอนประเภทท่องจำ และการทำข้อสอบแบบปรนัยและอีกส่วนหนึ่งอาจมาจากผู้เรียนประวัติศาสตร์ยังไม่มีพื้นฐานความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งด้านเนื้อหาและทักษะเมื่อผู้เรียนไม่มีทักษะที่ดีพอความหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนจึงค่อนข้างเป็นไปได้ยาก คุณภาพของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์วัดได้จากความสามารถในการอ่านเป็น คิดเป็น และเขียนเป็น ปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่าการศึกษายไทยล้มเหลวทั้งระบบเพราะเด็กไทยอ่านหนังสือน้อย คิดในกรอบของตรรกศาสตร์ไม่เป็น และเขียนไม่เป็น ขาดการรับรู้ข่าวสารใหม่ๆ สำหรับวิชาประวัติศาสตร์ก็เช่นกัน กล่าวคือการเรียนวิชาประวัติศาสตร์แนวใหม่ควรเน้นการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ในการทำความเข้าใจเหตุการณ์โดยต้องศึกษาบริบทแวดล้อมและมีมิติของเวลาประกอบการอธิบายซึ่งผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการวิพากษ์และตีความประวัติศาสตร์อย่างเข้าใจ กล่าวคือไม่นำความรู้สึกของคนในยุคปัจจุบันไปตัดสินอดีต

จากที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ว่าต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมจากการสอนวิชาทั่วไปกล่าวคือ ต้องมีความรอบรู้ ข่างคิด ข่างถาม ข่างวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเป็น โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกสังคมศึกษาที่จะต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรได้รับการประเมินความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานเพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์โดยตรงและจะก่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียนที่ได้รับการสอนในอนาคตเพราะครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ดีและมีคุณภาพย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ

หลักสูตรสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนทางด้านการศึกษาที่สำคัญแห่งหนึ่งในพื้นที่สามจังหวัด

ขายแคนภาคใต้และผลิตครูสอนสังคมศึกษาและวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมาก ในส่วนการเตรียมการสอนสังคมศึกษาและวิชาประวัติศาสตร์ หลักสูตรสังคมศึกษาได้จัดให้นักศึกษาหลักสูตร 5 ปี เรียนวิชาประวัติศาสตร์ จากสาขาวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจทั้งเนื้อหาและทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ เช่น 2114101 (ประวัติศาสตร์ไทย) 2114302 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้) 2114403 (ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยใหม่) 2114304 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก) และอื่นๆ ซึ่งน่าจะทำให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการคิดทางประวัติศาสตร์พอเพียงแก่การพัฒนาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในอนาคต ด้วยความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพร้อมและระดับความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษารชั้นปีที่ 4 หลักสูตรสังคมศึกษา เพราะเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ต้องเตรียมการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์ในชั้นปีที่ 5 โดยผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการประเมินตนเองของนักศึกษานั้นจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษารชั้นปีที่ 4 หลักสูตรสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2. เพื่อจัดระดับความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษารชั้นปีที่ 4 หลักสูตรสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษารชั้นปีที่ 4 วิชาเอกสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 43 คน ที่ผ่านการเรียนวิชา 2114101 (ประวัติศาสตร์ไทย) 2114302 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้) 2114403 (ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยใหม่) 2114304 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นจากการสนทนาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ การเข้าใจความหมาย คุณค่า จุดมุ่งหมาย ปัญหา อุปสรรคในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ การนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการสืบค้นและใช้ข้อมูล ทักษะการตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ ทักษะการวิพากษ์และตีความ

2.เอกสารและสื่อประกอบการสนทนา คือ เอกสาร และสื่อต่างๆที่ใช้ในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือในการศึกษาความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

3.เครื่องบันทึกเสียง ผู้วิจัยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงในการบันทึกข้อมูลเนื่องจากระหว่างการทำสนทนากลุ่มตัวอย่างต้องแสดงความคิดเห็นจึงต้องการความรวดเร็วและความแม่นยำเพื่อประโยชน์ต่อการตรวจสอบในขั้นตอนการวิเคราะห์จัดระดับความสามารถในการคิดทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

4.แบบบันทึก ผู้วิจัยทำแบบบันทึกเพื่อจดบันทึกบทสนทนาของกลุ่มตัวอย่างในการสนทนาโดยนำข้อมูลที่บันทึกการสนทนาไปปรับการตั้งคำถาม การเลือกเอกสารและสื่อประกอบการสนทนาให้สามารถตอบสนองต่อความสนใจหรือกระตุ้นความสนใจและดึงศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างออกมาให้มากที่สุด

3.วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.นำข้อมูลจากการบันทึกการสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 ออกความเป็นบทสนทนาแล้วนำผลที่ได้มาทำการสรุปและวิเคราะห์ทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ความเข้าใจด้านความหมายของประวัติศาสตร์ คุณค่า และจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ปัญหา อุปสรรคในการเรียนประวัติศาสตร์ โดยการเขียนเป็นความเรียงเชิงพรรณนาวิเคราะห์

2.นำข้อมูลจากการบันทึกการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 และ 3 มาถอดความเป็นบทสนทนาเขียนเป็นความเรียงเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยแยกเป็นทักษะต่างๆ ดังนี้ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการสืบค้นและใช้ข้อมูล ทักษะการตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ ทักษะการวิพากษ์และตีความ

ผล

นำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของผู้เข้าร่วมสนทนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

ผู้เข้าร่วมสนทนาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกิจกรรมวิเคราะห์ตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนา มีเวลาคิด และวิเคราะห์ตัวตนของตนเอง เนื่องจากเป็นวิธีการนำเข้าสู่การใช้ความคิดทางประวัติศาสตร์ เพื่ออธิบายพื้นฐาน พัฒนาการ และลักษณะเฉพาะของผู้ร่วมสนทนาซึ่งมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากการเข้าใจว่าตนเองมีความต่างจากผู้อื่นอย่างไร ด้วยปัจจัยใด ตนเองมีข้อจำกัดใดบ้าง จะทำให้การก่อรูปของความคิดในลักษณะของการทำความเข้าใจตนเอง เข้าใจคนอื่น และเข้าใจความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการได้เรียนรู้ตนเองและอดีตทั้งของตนเองและผู้อื่นทำให้ทราบพื้นฐานเพื่อปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวย่อมมีส่วนอย่างมากในการทำให้เกิดความเข้าใจและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ตอนที่ 2 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของผู้เข้าร่วม สนทนา

2.1 ทักษะการตั้งคำถาม

ผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนสามารถตั้งคำถามได้ทั้งคำถามระดับสูงและคำถามระดับต่ำ คือสามารถตั้งคำถามที่ก่อให้เกิดการขยายความคิดสู่ประเด็นอื่นๆ และคำถามแบบจำกัดคำตอบที่ไม่นำไปสู่การขยายความคิดในการอธิบาย ในส่วนของวิธีการตั้งคำถามทุกคนควรปรับปรุงแก้ไขเพราะคำถามส่วนใหญ่เป็นคำถามที่กล่าวขึ้นมาแล้วอยู่ บางคำถามไม่มีประธาน กริยา กรรม ลักษณะของการตั้งคำถามสื่อให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมสนทนาไม่สามารถเลือกให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาที่เป็นส่วนสำคัญในการอธิบาย เหตุการณ์นั้นๆ ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และทำไม ทั้งนี้ยังเป็นผลมาจากการที่ผู้เข้าร่วมสนทนาไม่มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการวินิจฉัยปัญหาทางประวัติศาสตร์ต่อไป

2.2 ทักษะการสืบค้นและใช้ข้อมูล

จากการสนทนาในกลุ่มและการจัดกิจกรรมทั้งหมดสามารถประมวลและสรุปได้ว่าผู้เข้าร่วมสนทนาทั้งหมดมีข้อมูลที่มาจาก การสืบค้นน้อยมากและไม่มีหลักเกณฑ์ในการเลือกและใช้ข้อมูลสนับสนุนข้อสงสัยอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือเพราะส่วนใหญ่ใช้การอ้างอิงจากคำแนะนำจากบุคคลอื่นไม่สามารถระบุแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ เลือกหนังสืออ้างอิงโดยพิจารณาจากชื่อเรื่องและชื่อผู้แต่งโดยที่ไม่เคยอ่านหนังสือดังกล่าวมาก่อน ผู้เข้าร่วมสนทนาใช้ข้อมูลคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงซึ่งแสดงถึงการมีข้อมูลน้อยและใช้ข้อมูลไม่เป็น กล่าวคือ ไม่ได้เลือกโดยพิจารณาว่าข้อมูลสามารถบอกข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ได้หรือไม่หรือว่าเป็นหลักฐานที่ผ่านการตีความและใส่ทัศนคติส่วนตัวลงไปแล้ว ดังนั้นความสามารถในการใช้ทักษะการสืบค้นและใช้ข้อมูลของผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนจึงอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

2.3 ทักษะการตอบคำถามเชิงวิเคราะห์

การใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาทางประวัติศาสตร์ทั้งการสนทนาในกลุ่มและการเขียนวิเคราะห์จากการตั้งคำถามที่กำหนดให้พบว่าผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนมีความสามารถในการวิเคราะห์อยู่ในระดับพอใช้ และระดับควรปรับปรุงแก้ไขเพราะไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างเข้าใจไม่มีการเชื่อมโยงจากเหตุไปสู่ผลและอธิบายส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยใช้ความรู้สึกด้านนิยมของคนปัจจุบันในการตัดสินใจคิด ทำให้การวิเคราะห์คลาดเคลื่อน ทั้งนี้เห็นได้ชัดว่าทักษะการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์จำเป็นต้องเข้าใจหลักการศึกษาศาสตร์และมีส่วนสัมพันธ์กับการสร้างคำถามและสืบค้นข้อมูลอย่างมาก

2.4 ทักษะการวิพากษ์และตีความ

จากการทำกิจกรรมการวิพากษ์และตีความเอกสาร โดยใช้เนื้อเพลง บทกลอน และกฎหมายตราสามดวง พบว่าผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนมีทักษะในการวิพากษ์ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพราะการอธิบายและการสรุปผลความหมายทั้งที่บ่งบอกและแฝงอยู่ในสารนิตินัยเนื่องจากไม่สามารถทำความเข้าใจและอธิบายข้อสันเหตุที่พบในหลักฐานได้อย่างชัดเจน ไม่สามารถทำความเข้าใจบริบท

แนวคิดที่ต่างกันของแต่ละยุคสมัย อีกทั้งยังวิพากษ์และตีความโดยใช้ความรู้สึกร่วมสมัยของยุคปัจจุบันในการอธิบายอดีต ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังสูง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นปีที่ 4 หลักสูตรสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏระยอง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ทัศนคติต่อการศึกษาริชาประวัติศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่มีทัศนคติในด้านลบต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยมีความเห็นว่า เป็นวิชาที่น่าเบื่อ เนื้อหาหนัก และเรียนแต่เรื่องราวในอดีต และไม่มีการฝึกทักษะการคิด ทั้งนี้ อาจมาจากความคับข้องใจต่อวิธีการสอนของอาจารย์ที่ไม่มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยการเลือกใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีการที่ดี อีกทั้งผู้ร่วมสนทนายังไม่เข้าใจวิธีการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ และจุดมุ่งหมายของการเรียน จึงทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายไม่เข้าใจ และรู้สึกว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ไม่น่าสนใจ การเกิดทัศนคติด้านลบ ความไม่เข้าใจประวัติศาสตร์ด้านพื้นฐานอาจเนื่องมาจากบริบทการสอนภายในห้องเรียนที่ไม่เอื้อต่อการสร้างประสิทธิภาพทางการเรียน ดังที่ ทิศนา ชนมมณี (2545: 17) กล่าวว่า บริบทการสอนระดับห้องเรียนมีหลายส่วนที่สัมพันธ์กัน ชั้นต้นแรก คือ ครู จะเห็นว่าครูมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนหลายประการ เช่น ความรู้ความเข้าใจในสาระที่สอน ความสามารถในการสอน ความพร้อมในการสอน บุคลิกของผู้สอน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนและพฤติกรรมการสอนของครู

ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความหมาย จุดมุ่งหมายและคุณค่าของประวัติศาสตร์

จากการสนทนากลุ่มของผู้เข้าร่วมสนทนาเห็นได้ว่าทุกคนไม่เข้าใจธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ โดยมองว่าประวัติศาสตร์สามารถจำรอยได้ ซึ่งต่างจากคำอธิบายของผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ ดังเห็นได้จาก นาฏวิภา ชลิตานนท์ (2524:5) กล่าวว่าประวัติศาสตร์เกิดจากความคิดของมนุษย์ภายใต้เงื่อนไขของสภาพแวดล้อมและกาลเวลา ประวัติศาสตร์จะเกิดขึ้นเหมือนเดิมซ้ำเมื่อเงื่อนไขและสภาพความเป็นมาเหมือนเดิมทุกอย่างรวมทั้งประสบการณ์ของมนุษย์ด้วย การจำรอยของประวัติศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากมากเท่ากับไม่อาจเกิดขึ้นได้เลย สอดคล้องกับ สืบแสง พรหมบุญ (2523:23) ที่แสดงทัศนะว่า อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษาประวัติศาสตร์ในประเทศไทย คือ ความเชื่อว่าประวัติศาสตร์จำรอยอยู่เสมอและมักจะใช้วิธีการแก้ปัญหากำๆจนปัญหายากแก้ไขไม่ไหวจนเกิดผลเสียใน

นอกจากนี้ผู้ร่วมสนทนายังไม่แน่ใจว่าประวัติศาสตร์มีลักษณะอย่างไร เรื่องราวอย่างไรจึงจะอยู่ในขอบข่ายของการเป็นประวัติศาสตร์ วินัย พงศ์ศรีเพียร(2543:18) ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ว่า เหตุการณ์ในอดีตนั้นมียุ่อยู่มากมายแต่เหตุการณ์บางเหตุการณ์เท่านั้นที่ถือว่ามีค่าอันเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์เพราะได้ส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านใดด้านหนึ่ง ความเกี่ยวโยงของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์หลายเหตุการณ์ทำให้เรามองเห็นปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ และปรากฏการณ์ทาง

ประวัติศาสตร์หลายปรากฏการณ์ทำให้เราได้มองเห็นภาพในอดีตโดยรวม ทั้งนี้จากการอภิปรายของผู้ร่วมสนทนาที่ว่าความเป็นประวัติศาสตร์นั้นมิเกณฑ์การจัดการอย่างไร ในขั้นแรกผู้ร่วมสนทนาใช้เกณฑ์ของเวลาในการจัด กล่าวคือ เหตุการณ์ใดมีความเก่ามากเหตุการณ์นั้นถือเป็นประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นการตีความค่อนข้างเก่า ในประเด็นนี้ นิธิ เชี่ยวสรวงศ์ (2519:127-129) กล่าวว่า เวลาคืออะไร ไม่มีใครรู้ แต่เวลาที่เรารู้จักกันนั้นคือ อากาศเคลื่อนไหวของโลก เช่น 1 วัน 1 ชั่วโมง เพราะฉะนั้นเวลาจึงเป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์ในสังคมกำหนดขึ้นโดยอาศัยความเคลื่อนไหวของโลกเป็น

ผู้เข้าร่วมสนทนามีความคิดเห็นว่าประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่คำอธิบายขึ้นอยู่กับความคิดของผู้ตีความ ซึ่งบางครั้งขัดแย้งกันเองและไม่มีคำขบขยตัวเมื่อมีหลักฐานขึ้นมาสนับสนุนก็เปลี่ยนได้ ซึ่งแสดงว่าผู้ร่วมสนทนาทราบในเบื้องต้นว่าวิชาประวัติศาสตร์ไม่มีคำอธิบายที่ตายตัวขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้อธิบาย และมีความคิดต่อหลักฐานขึ้นนั้นอย่างไร แต่ละคนสามารถมีคำอธิบายขัดแย้งกันได้แต่สิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับผู้ร่วมสนทนาคือ คิดว่าตนเองสืบสวนว่าข้อสรุปหรือคำอธิบายใดจริงและควรเชื่อถือคำอธิบายของใครจึงเกิดความไม่เชื่อมั่นในวิธีการในการอธิบายประวัติศาสตร์เพราะต้องการสิ่งที่แน่นอนเป็นมาตรฐานที่ชัดเจนพิสูจน์ได้

สาเหตุที่ผู้เข้าร่วมสนทนาประสบปัญหาเช่นนี้เป็นเพราะผู้เข้าร่วมสนทนาไม่รู้ แต่ไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าธรรมชาติของการศึกษาประวัติศาสตร์คืออะไร ในประเด็นนี้องค์กรนักประวัติศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา(Organization of American Historians) (2002:8) เสนอว่าการอธิบายอดีตนั้นไม่มีข้อสรุปแน่นอนและแย้งได้หากมีข้อมูลใหม่มาสนับสนุน ซึ่งนักประวัติศาสตร์ต้องค้นคว้าและอภิปรายกับผู้อื่นอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ยังคงมีการตีความอดีตซ้ำแล้วซ้ำอีกและบางครั้งการตีความใหม่ไม่ได้มาจากการค้นพบใหม่ๆเท่านั้นแต่มาจากการคิดทบทวนตีความหลักฐานขึ้นเดิมด้วยมุมมองใหม่ๆ

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนาส่วนหนึ่งมาจากการไม่ได้ทำความเข้าใจพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังไม่ได้รับการฝึกฝนการใช้ทักษะและความคิดในการอธิบายปรากฏการณ์อย่างกว้างขวางทำให้ส่งผลกระทบต่อเนื้อเป็นลูกโซ่ แต่ในส่วนของผู้เข้าร่วมสนทนามีความคิดเห็นว่าปัญหาในการเขียนของตนเองคือ ความคิดที่ว่าครูมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ไม่ได้พอทำให้นักศึกษารู้สึกเบื่อไม่สนใจเพราะอาจารย์ผู้สอนไม่ใช่สื่อที่น่าสนใจเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่มีมากทำให้นักศึกษาจำไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาเวลาสอบเพราะนักศึกษาคิดว่าต้องจำเนื้อหาให้ได้และนำมาเขียนตอบในข้อสอบข้อเขียน ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการเขียนเชิงวิเคราะห์ทำได้อย่างเพราะอาจารย์ผู้สอนไม่เคยสอนให้คิดวิเคราะห์มาก่อน ผู้เข้าร่วมสนทนายังไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนของอาจารย์ผู้สอน ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกคับข้องใจ

การใช้ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

ทักษะการตั้งคำถาม

จากการตั้งคำถามของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจะเห็นว่าทุกคนสามารถตั้งคำถามได้ทั้งระดับสูงและระดับต่ำ แต่ส่วนใหญ่ไม่นำไปสู่การอธิบายหลักฐานหรือเหตุการณ์อย่างเป็นระบบที่สามารถนำมาซึ่งคำตอบที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และทำไม ยกตัวอย่างเช่น คำถาม ทำไมคนไทยต้องฆ่าคนไทย ความยุติธรรมอยู่ที่ไหน เป็นต้น ทั้งนี้ สมโชติ ช้องสกุล(2540:27) ได้นำเสนอว่า คำถามที่ดีในทางประวัติศาสตร์ต้องมีคุณสมบัติ คือ ต้องเป็นคำถามที่ชัดเจนและรัดกุมสามารถตอบได้ตามความจริงเชิงประสพการณ์ เป็นคำถามที่ไม่ขัดต่อหลักตรรกศาสตร์ ควรเป็นคำถามที่หากถามแล้วคำตอบจะช่วยให้ความกระจ่างแก่ข้อเท็จจริงจำนวนมากไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่จำกัดและควรมีลักษณะเปิดกว้างพอสมควรเพื่อเปิดโอกาสให้นักประวัติศาสตร์ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้การที่ผู้เข้าร่วมสนทนาในระดับการตั้งคำถามต่ำอาจเนื่องมาจากผู้เข้าร่วมสนทนาไม่มีข้อสงสัยต่อตัวหลักฐานหรือเหตุการณ์ต่างๆที่กำหนดให้ไม่มีความน่าสนใจหรืออาจเป็นไปได้ว่าผู้ร่วมสนทนาไม่มีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะถาม ไม่มีการช่างสังเกตและไม่ได้รับการฝึกฝนการตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ระบบการคิดวิเคราะห์เพื่อให้เหตุผลของผู้เข้าร่วมสนทนาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ทักษะการสืบค้นและใช้ข้อมูล

ในส่วนของความสามารถในการใช้ทักษะการสืบค้นของกลุ่มผู้ร่วมสนทนาทุกคนสามารถระบุแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลายทั้งจาก ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หนังสือนิตยสาร ภาพยนตร์ ในการให้คำอธิบายสนับสนุนการคิดของผู้เข้าร่วมสนทนาจะเห็นได้ว่ามีทั้งการอ้างอิงหนังสือบ้าง แต่ไม่สามารถระบุชื่อผู้เขียนและรายละเอียดเชิงลึกได้ มีการอ้างข้อมูลจากโทรทัศน์บ้างเพราะผู้ร่วมสนทนาเห็นว่ามีความน่าเชื่อถือมากกว่าสื่ออื่นเนื่องจากมีความรวดเร็วอีกทั้งยังมีภาพและเสียงให้เห็นอย่างชัดเจน การสืบค้นจากสื่ออื่น เช่น ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต และมีการอ้างความคิดเห็นของอาจารย์ในการเลือกตัดสินใจในความน่าเชื่อถือและเลือกใช้ข้อมูล โดยทั้งหมดเห็นว่าการสืบค้นข้อมูลจะทำก็ต่อเมื่อมีแรงจูงใจและมีหน้าที่บังคับให้ต้องกระทำ เช่น อาจารย์ผู้สอนสั่งให้อ่าน บ่อยครั้งที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มไม่ได้คัดเลือกข้อมูลโดยตรวจสอบจากความน่าเชื่อถือ เห็นได้จากการสนทนาในประเด็นต่างๆกับผู้ร่วมสนทนาที่ผ่านมา ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแยกแยะข้อเท็จจริงและการตีความทางประวัติศาสตร์ไม่ชัดเจน เช่น ใช้ข้อมูลจากภาพยนตร์ นิยายอิงประวัติศาสตร์ มาอธิบายโดยไม่ได้วิเคราะห์ว่าเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อเหล่านั้นเป็นข้อเท็จจริงที่สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงเพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ได้หรือไม่

ทักษะการตอบคำถามเชิงวิเคราะห์

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตั้งใจเพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะความเป็นอาชญากรและความเป็นวีรบุรุษของบุคคลซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไป

ตามยุคสมัย ลักษณะค่านิยม และมุมมองที่เปลี่ยนไปเนื่องจากเกิดความห่างในแง่ของเวลาและสถานที่ ผลการวิจัยพบว่าการตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ของผู้เข้าร่วมสนทนามีผู้ที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการตอบคำถามอยู่ในระดับพอใช้ และระดับต้องปรับปรุง จะเห็นได้ว่าผู้เข้าร่วมสนทนาวิเคราะห์โดยสามารถมองแยกเป็นส่วนๆและบรรยายว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน แต่ไม่ได้วิเคราะห์ โดยใช้พื้นฐานการคิดทางประวัติศาสตร์เพื่ออธิบายว่าการให้คุณค่าทางด้านบวกและด้านลบต่อบุคคลต้องใช้ปัจจัยใดประกอบการอธิบายบ้าง และเมื่อเวลาผ่านไปการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของบุคคลคนเดียวกันในสายตาของคนต่างยุคสมัยน่าจะมาจากสาเหตุใดประกอบกัน ซึ่งในแต่ละยุคสมัยการให้ค่านิยมต่อวีรบุรุษและชาวญากรก็ต่างกันไปตามความเป็นไปของสังคม บรรพทิศฐาน และอื่นๆที่มีส่วนต่อการกำหนดความคิด ดังเช่นที่ สมเกียรติ วันทะนะ (2524:95) กล่าวว่าส่วนลึกของหัวใจคนในสังคมย่อมมีภาพของบุคคลในอุดมคติอยู่เสมอต่างกันที่บางคนอาจมีอย่างเลื่อนกลาง บางคนเด่นชัด ในสังคมที่กลไกของสังคมไม่อาจสร้างความพึงพอใจให้กับคนในสังคมรู้สึกชอบธรรมได้ จมใจใญ่ผู้มีพฤติกรรมไม่เป็นที่ยอมรับของกฎหมายบ้านเมืองในสังคมก็ย่อมมีโอกาสที่จะเป็นวีรบุรุษของคนจำนวนไม่น้อยได้

การที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีความสามารถในการใช้ทักษะการวิเคราะห์หรือมูลในระดับที่ต้องปรับปรุงถึงพอใช้ อาจเนื่องมาจากลักษณะการตั้งคำถามของผู้วิจัยที่ไม่สามารถขยายความคิดของผู้เข้าร่วมสนทนาได้ หรือสิ่งที่ใช้ไม่สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ได้เพราะไม่มีความหลากหลายมากพอ อีกทั้งผู้วิจัยไม่ได้ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่จะถามก่อนล่วงหน้าเมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาไม่มีพื้นฐานความรู้ในเรื่องนั้นๆจึงไม่อาจแสดงความสามารถที่แท้จริงได้อย่างเต็มศักยภาพ ผลจากการคิดวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้สื่อที่มีความหลากหลาย ต้องตรงประเด็น ชัดเจน และควรปูพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เข้าร่วมสนทนาก่อน นอกจากนี้การใช้หลักฐานที่เฉพาะเจาะจงเกินไป เช่น กฎหมายตราสามดวง ซึ่งเป็นการยากที่นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะทำความเข้าใจได้เพราะนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาเรียนอยู่ในสาขาวิชาสังคมศึกษาอย่างกว้างๆไม่ได้เน้นการเป็นนักประวัติศาสตร์ ดังนั้นผลสัมฤทธิ์จึงออกมาค่อนข้างต่ำ

ทักษะการวิพากษ์และตีความ

ในส่วนของผลการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ทักษะการวิพากษ์และตีความของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม พบว่าความสามารถในการใช้ทักษะการวิพากษ์และตีความของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพราะไม่สามารถวิพากษ์ภายนอกและภายในได้อย่างชัดเจน กล่าวคือไม่สามารถระบุช่วงเวลาที่เหมาะสมของการสร้างหลักฐานได้ ส่วนใหญ่ใช้การประมาณ เช่น น่าจะ ประมาณ และ เค้า อีกทั้งไม่สามารถนำข้อสนเทศที่พบในหลักฐานมาช่วยในการอธิบายและทำความเข้าใจหลักฐานสาเหตุที่ทำให้ได้ผลเช่นนี้มีปัจจัยหลายอย่างประกอบ เช่น ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มไม่มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนี้ๆ ผู้เข้าร่วมสนทนาขาดจินตนาการและขาดการช่างสังเกตในการศึกษาหลักฐานและการตั้งคำถามต่อหลักฐานไม่ได้พอ และไม่อ่านหลักฐานอย่างพินิจพิเคราะห์ ซึ่งที่กล่าวมาถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด หากขาด

ส่วนใดส่วนหนึ่งไปจะทำให้การอธิบายไม่มีน้ำหนัก ขาดความน่าเชื่อถือและนำไปสู่การอธิบายและตีความที่ผิดพลาดได้สูง

สรุป

การก่อเกิดความคิดทางประวัติศาสตร์ต้องอาศัยทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา เป็นจุดเริ่มต้นที่จะก่อให้เกิดความต้องการทำความเข้าใจด้านความหมาย จุดมุ่งหมาย คุณค่า และส่งผลต่อการเกิดความคิดทางประวัติศาสตร์ในลักษณะเกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่หรือโดมิโน กล่าวคือ ทุกส่วนนอกจากจะมีการเกี่ยวโยงกันแล้ว หากผู้ศึกษาและผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่สามารถทำความเข้าใจจุดหนึ่งของประวัติศาสตร์ได้ก็จะจางหรือมีความคลาดเคลื่อนจะส่งผลกระทบต่อส่วนอื่นๆอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นทั้งผู้เรียนและผู้สอนจึงควรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการทำความเข้าใจหลักการเขียนและหลักการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้ต้องแท้เพื่อนำความรู้และวิธีการที่ได้มาสร้างประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนและสังคมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยจนทำให้งานวิจัยดังกล่าวสำเร็จลงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย รัตนวิบูลย์.(2544). มาตรฐานในการคิดทางประวัติศาสตร์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.(8):1-7.
- พิศานา ชมมณี.(2545). ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาฏวิภา ชลิตานนท์.(2524). ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นิธิ เชี่ยวศรีวงศ์.(2519). ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์. ใน ปรัชญาประวัติศาสตร์. หน้า 101-133. กรุงเทพมหานคร: ประพันธ์ศาสน.
- ลดาว์ลีย์ มาลยวงศ์.(2518). สภาพการเขียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูงวัยคนะของครู. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมศึกษาธิการ.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร.(2543). ครูกับการเขียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย. ใน ประวัติศาสตร์ไทยจะเขียนจะสอนอย่างไร. 1-30. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สมเกียรติ วันทะนะ.(2524). ประวัติศาสตร์ศาสตร์ของแม่คน? ใน สถานะของวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน. 45-46. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สืบแสง พจนนบุญ.(2523). สถานะของวิชาการประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. ใน สถานะของวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน. 17-44. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.